

פרי קודש היולאים

לעילוי נשמת
נינת רבינו הגה"ק זצ"ל
מרת שרה פעטיל גנץ ע"ה
בת הרה"ח אליעזר פולק
ב"ר אברהם יהודה ז"ל
נלב"ע ט' כסלו תשי"ד
תנצב"ה

פר' וישלח תשפ"ג

בס"ד, גליון מס' 40

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל
אברק"ק סאסרעגען זי"ע

פר' וישלח

לקדש את הענינים הגשמיים

וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו'

(בראשית ל"ב ד')

וזהו הרמז בדברי המדרש "ברכות לראש צדיק, זה יעקב" שכל מחשבותיו גם בגשמיות כמצוות, ואילו עשו גם כשבפיו בא לאביו ואמר "האיך מעשרין את המלח וכו'" (רש"י לעיל כ"ה כ"ז), "פי רשעים יכסה חמס" היה זה בכוונה לצוד אותו, כי גם במעשים טובים שלהם כוונתם לעצמם.

וזהו שמסיים "אשריהם הצדיקים שמתברכין בארץ" גם במעשים שבענינים הארציים הגשמיים, "ומתברכין בשמים" גם במעשים והענינים הרוחניים, ככולם כוונתם לשם שמים לעשות רצון ד' ית"ש, וכולם לברכה!¹

(ח"א עמ' שנ"ז)

איתא במדרש (בראשית רבה ע"ה ח') "זהו שנאמרה ברוח הקודש על ידי שלמה מלך ישראל (משלי י"ו) "ברכות לראש צדיק ופי רשעים יכסה חמס" וכו' ברכות לראש צדיק זה יעקב ופי רשעים יכסה חמס זה עשו, אשריהם הצדיקים שמתברכין בארץ ומתברכין בשמים".

הנה הצדיקים גם בעסקם בעניני עולם הזה כוונתם לשם שמים לעשות רצונו ית"ש ולעבדו. ואילו הרשעים גם כאשר מקיימים מצוות ועושים מעשים טובים, כוונתם לתועלת עצמם. ולכן אצל הצדיקים נאמר (לעיל כ"ח י"ג) "והנה ד' נצב עליו", ואילו אצל הרשעים נאמר (לקמן מ"א א') "והנה עומד על היאור" (עיין בראשית רבה פ"ט ד').

אף מחנשי יעקב שנראו כעבירות נבראו מלאכים קדושים

וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו'

(בראשית ל"ב ד')

שאצל לבן "וישב למקומו" היינו דרכו והנהגתו במרמה, "ויעקב הלך לדרכו" גם יעקב אבינו נקט בדרך זו של לבן כשהיה צורך לכך, ואף על פי כן "ויפגעו בו מלאכי אלקים", שגם ממעשים אלו נבראו מלאכים קדושים כמו מהמצוות ממש, "ויקרא שם המקום ההוא מחנייים" היינו ב' מחנות מלאכים כי הכל למצוה יחשב.

ויעקב אבינו ע"ה שלח אל עשו אחיו דווקא את אותם המלאכים שנבראו מלקיחת הברכות המרומז ב"ארצה שעיר" שהיו ידיו וצווארו שעירות, וכן את המלאכים שנבראו מקנין הבכורה המרומז ב"שדה אדום" על דרך הכתוב "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (לעיל כ"ה ל'), ורמז לו שמכיון שנבראו מלאכים קדושים אף ממעשיו אלו ידע שנחשבו כולם למצוות ואין שרו של עשו יכול לקטרג.

(ח"א עמ' פ', פ"ב)

ידוע מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א) "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד", פירושו² שבכל מצוה ומצוה שאדם עושה בורא לו מלאך, והם סובבים אותו ועומדים לשרתו. והנה ישנם ב' מיני מצוות, יש מצוה ממש ויש מצוה המכונה "עבירה לשמה" (נויר כ"ג ע"ב), שהמעשה עצמו נראה כעבירה אך מחמת הכוונה לשם שמים נחשבת לו למצוה וגם ממנה נברא מלאך לשרתו.

והנה ליעקב אבינו ע"ה היו ב' מיני מלאכים אלו, שהן מהמצוות ממש כגון לימוד התורה שלו נבראו מלאכים, והן מאותם מעשים שנראו כעבירה כגון נטילתו את הבכורה והברכות בערמה ומה שלקח מקל לבנה לח ולוז וכו', גם מכל אלו נבראו מלאכים.

וזהו שאמר הכתוב בסוף הפרשה הקודמת (לעיל ל"ב א-ב) "וילך וישב לבן למקומו ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים",

¹ א"ה. ועיין עוד לקמן בסמוך שיעקב אבינו שלח לעשו מלאכים שנבראו ממעשיו שנראים כעבירה. וזהו שסמכו חז"ל ענין זה לפסוק "וישלח יעקב מלאכים".
² עיין בספר שערי קדושה ח"ג שער ז', ובפירושו האלשיך ויקרא י"ג ז' ד"ה ואם פשה.

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"

חותנו של רבינו הגה"ק הלל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

הגדר שגדר יעקב חל עליו רק כשהיה יכול לחזור מבית לבן

'קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לא'ל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך'

(בראשית לה, א)

ע"ש. והצרה שהיתה ליעקב בעת ההיא היתה צרת עשו, ועל זה אמר ושבתי בשלום אל בית אבי, שיהיה לו שלום מעשו.

והנה על הפסוק 'ותמת דבורה מינקת רבקה', פירש רש"י, מה ענין דבורה בבית יעקב, אלא לפי שאמרה רבקה ליעקב (לעיל כז, מה) 'ושלחתי ולקחתך משם', שלחה דבורה אצלו לפדן ארם לצאת משם, ומתה בדרך, עכ"ל. ולשון הכתוב שם, 'עד שוב אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתך משם'. לפי זה, קודם שבאה דבורה ליעקב לא היה יכול לחזור, כי עדיין לא נחה חמת עשו. ורק אח"כ כששמע ששלום לו מעשו, חל עליו הנדר. והוא היה מתאחר בדרך, ונתבקר פנקסו (בראשית רבה פא, ב) ונענש, ולא קשה מידי. וזהו שדקדק הכתוב, 'בברחך מפני עשו אחיך', לתת טעם שנענש ודוק, וקל להבין.

(דברי התענוגים בפרשתנו)

'קום עלה', פירש רש"י, לפי שאחרת בדרך נענשת, ובא לך זאת מבתך, עכ"ל. וכתב הרא"ם, שעל הזמן שהיה עומד בבית לבן לא הקפיד עליו, מפני שלא חל עליו הנדר אלא משיצא משם לשוב, כדכתיב 'ושבתי בשלום' וגו', או 'והאבן הזאת אשר שמתי מצבה' וגו'. לפיכך כשהתאחר בסוכות, הקפיד עליו הקב"ה והענישו בבתו, עיי"ש. והנה אחר מחילת כבוד תורתו, דבריו דחוקים.

ונראה לי לתרץ בעז"ה קושייתו [- מפני מה לא נענש על שהתאחר בבית לבן]. דלגבי נדרים מצינו בריש מסכת חולין (דף ב. וכו') בנדרים (ט), כתיב 'וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא', וכתיב 'טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם', ותניא, טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, דברי רבי מאיר. והקשו התוספות (חולין ב: ד"ה אבל), והא כתיב (לעיל כח, כ) 'וידר יעקב נדר' וכו'. וי"ל דבשעת צרה שרי, כדאמרינן בבראשית רבה (ע, א), 'וידר יעקב נדר לאמר', לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה,

הנס ביום הראשון היה בנר המערבי

תירוץ לקושיית הבית יוסף בהלכות חנוכה

ואין לומר דסמכו על הנס, וחילקו את השמן שבפך לשמונה חלקים, שכל חלק יש בו כדי לדלוק שעה ומחצה, ועמדו לראות, אם ימשיך לדלוק יותר בדרך נס, מוטב, ואם לאו ישפכו למנורה את כל השמן שבפך. זה אינו, דאיתא בהרא"ש (שבת פ"ב ז) והובא בבית יוסף (סי' תרע"ה ס"ב ובשו"ע שם), דכיון דהדלקה עושה מצוה, צריך שיתן שמן כדי שיעור קודם הדלקה. ואם כן, גם במנורה היו צריכים ליתן את השמן כשיעור מערב עד בקר' קודם ההדלקה.

ונראה לי לתרץ בעז"ה, דבמנורה כתיב (ויקרא כד, ג) 'יערוך אותו אהרן מערב עד בקר לפני ה' תמיד', ואיתא בגמרא (שבת כב:): זה נר המערבי. וכיון שבפך היה ללילה אחת לכל הנרות, ונעשה נס שהיה נר מערבי דולק מערב עד ערב, כמו שהיה בימי שמעון הצדיק, נמצא הנס היה גם ביום הראשון. ודוק וקל להבין, כי פשוט ונכון בעזרת ה' ברוך הוא. (דברי התענוגים פרשת מקץ)

ידוע מה שהקשה הרב בית יוסף (או"ח סי' תר"ע), למה קבעו חנוכה שמונה ימים, כיון דבפך היה כדי להדליק לילה אחת, נמצא שלא נעשה הנס אלא בשבעה לילות. ובתירוץ הראשון כתב, שחילקו שמן שבפך לשמונה חלקים, ובכל לילה היו נותנים במנורה חלק אחד והיה דולק עד הבוקר, ונמצא שבכל הלילות נעשה נס, עיי"ש היטב.

ולכאורה תירוץ זה אינו מובן, דהא שנינו במנחות (פ"ד מ"ב), רבי שמעון אומר, אם היו להם פרים מרובים ולא היו להם נסכים, יביא פר אחד ונסכים, ולא יקריבו כולם בלא נסכים, ע"כ. ולפי דבריו עדיף להדליק לילה אחד, ולא לחלק את השמן על מנת להדליק בכל הלילות פחות מכשיעור. וכן כתב באמת המגן אברהם (סי' תרע"א סק"א), דמי שאין לו שמן הרבה [- עבור כל הנרות שמדליקים כדין מוסף והולך], יתן באחד שמן כשיעור, והמותר יחלק לכולם. שאם יעשה לכולם בשוה, לא ידלק אפילו אחד כשיעור, עכ"ל.

ברכת מזל טוב

להרה"ג רבי יעקב יוסף כהן שליט"א מו"צ ביהמ"ד טשעפענטש בבני ברק ולאביו הרה"ח יי"ו (חתן ר' הלל יחיאל ב"ר אליעזר ב"ר אברהם יהודה בן רבינו הגה"ק זצ"ל) לרגל השמחה במעונו באירוסי הבן אברהם מתתיהו הי"ו יהי רצון שיהא קשר של קיימא, ויקימו בית נאמן בישראל לתפארת אבות, ויתקיים בהם "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם, אמן.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים, להנצחה והודעה על שמחה

נא לשלוח לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.